

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.

Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin maturalny

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Symbol arkusza

MMKK-R0-**100**-2505

DATA: **6 maja 2025 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **14:00**

CZAS TRWANIA: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **35**

Przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym

1. Sprawdź, czy nauczyciel przekazał Ci **właściwy arkusz egzaminacyjny**, tj. arkusz we **właściwej formule**, z **właściwego przedmiotu** na **właściwym poziomie**.
2. Jeżeli przekazano Ci **niewłaściwy** arkusz – natychmiast zgłoś to nauczycielowi. Nie rozrywaj banderol.
3. Jeżeli przekazano Ci **właściwy** arkusz – rozerwij banderole po otrzymaniu takiego polecenia od nauczyciela. Zapoznaj się z instrukcją na stronie 2.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. W wyznaczonym miejscu zapisz numer tematu wybranego do realizacji.
4. Wypracowanie zapisz w miejscu na to przeznaczonym.
5. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
9. Możesz korzystać ze słownika języka kaszubskiego.

Lista lektur w roku szkolnym 2024/2025

Proza:

1. Budzisz Alojzy, *Dokôžë* (wybrane utwory lub fragmenty);
2. Ceynowa Florian, *Rozmòwa Pòlòcha z Kaszëbą* (całość);
3. Derdowski Hieronim, *Ò panu Czòrlińszim, co do Pùcka pò sécë jachôł* (całość);
4. Drzeżdżon Jan, *Twarz Smętka* (fragmenty);
5. Janke Stanisław, *Psë* (całość);
6. Labuda Aleksander, *Gùczów Mack gôdô* (wybrane felietony);
7. Łajming Anna, *Czterolistna koniczyna* (wybrane opowiadania lub fragmenty); *Dzieciństwo*, *Młodość* (wybrane fragmenty);
8. Majkowski Aleksander, *Žëcé i przigòdë Remùsa* (całość);
9. Walkusz Jan, *Sztrądã słowa* (fragmenty);
10. oraz inne teksty wybrane przez nauczyciela i uczniów.

Poezja:

Wybór wierszy następujących poetów:

Stefan Bieszk, Ida Czaja, Jan Drzeżdżon, Henryk Hewelt, Leon Heyke, Stanisław Janke, Jan Karnowski, Aleksander Labuda, Jaromira Labuda, Aleksander Majkowski, Krystyna Muza, Alojzy Nagel, Antoni Pepliński, Franciszek Sędzicki, Jerzy Stachurski, Bożena Szymańska-Ugowska, Jan Trepczyk oraz inne utwory wybrane przez nauczyciela i uczniów.

Dramat:

1. wybrane dramaty w całości lub fragmentach, np. Jana Karnowskiego (*Scynanié kani* – całość) oraz Jana Rompskiego (*Ōžniwinë* – całość, *Jô chcã na swiat* – całość)
2. Sychta Bernard, *Hanka sã żeni* (całość), inny dramat we fragmentach.

Wëbierzë jeden z pòstãpnëch tematów i napiszë wëprôcowanié.

- Twòja prôca mùszi miec nômni **350 słów**.
- Numer wëbrónégò tematu wpiszë w krôtkā.
- Zapiszë wëprôcowanié w wëznaczonym placu. Nie piszë na marginesach.
- Prôcã napiszë w kaszëbsczim jãzëkù.

Temat 1. (0–35)

Òbrazë rodney zemi w kaszëbsczim lëteraturze. Rozważë zagadnienié, òdwòliwającë sã do interpretacji dowodów *Swiat kaszëbsczim* Léona Heyke i *Kaszëbskò mòja* Alojzégò Nagla.

Léon Heyke

Swiat kaszëbsczim

W jinëch krajach miłé żécé,
Lubi wòniò wiosnë kwiat;
Ach, tam nie je mòje bëcé,
Bò to mie je cëzy swiat.

W naszym kraju mòje bëcé,
W naszym łące mój je kwiat;
Tu mie rosce słodczé żécé,
Mój kaszëbsczim mòli swiat.

Tu je mòja mòc i chwałà,
Mégò serca swiãti dzél;
W jegò służbie jò sã trawiã
Zdrzącë w jego wiòldzi cél.

L. Heyke, *Swiat kaszëbsczim*, [w:] *Poezja młodokaszubów*, Gdańsk 2012.

Alojzy Nagel

Kaszëbskò mòja

Wiodro nadmòrsczé òszòlaté,
Miesąc zatacył sã za blónë.
Cemnò noc baro, jaczich mało
Z mòrzã pògòrza dzys sã szorë.

Kaszëbë, mòje stronë snòzé,
Westrzód chaji, westrzód gladë,
Czej stegnë stroją biòłé smiotë
Czej w ògardach krzesnie szadé.

Niech mòrze gòrzi sã ze szorã
Niech glada dami z mirną chòjnã,
Niech płacze łzama kamién cwiardi
Że lëché kawle najich starków.
Zemio kaszëbskò, zemio mòłò
Kaszëbskò mòja, zemio snòżò.

A. Nagel, *Poezja i proza kaszubska*, Gdańsk 2023.

Temat 2. (0–35)

Pòrtret dziecka w lëteraturze kaszëbsczi. Rozważë zagadnienie, òdwòliwającë sã do dorzeszonégò tekstu i wëbrónégò dokazu z kaszëbsczi lëteraturë.

Adela Kùik-Kalinowskò

Wiòldzi swiat mòłégò człowieka

Jak wëzdrzi pòrtret kaszëbszczégò dziecka pòkòzóny w lëteraturze? W jaczych zanòleżnoscach je òno ze starszima, rodã i òkòlnyma mieszkãncama? Jedno z ùjimniãców ticzi sã pòczëcégò snòżotë, harmónie, jasność i bezpiekù. Wszëtkò, co miało mòł w dziecym czãdze i bëło zrzeszoné ze starszima i rodã, nacéchòwóné je ceplã farwã i òdbiéróné jakno pòzytiwné. Jinszé ùjãcé mò w se równak pierwiòstczi disharmónie, cemżë i zagròżbë. Pòjòwiajã sã przez to bùdzãcé ùrzas òbrazë, strach wedle nieznónëch prawów nòtërë czë wedle cëżëch lëdzy. To rozdwojénie w òbrazu dziecka je zrzeszoné përzniã z romanticznã tradycjã lëterackã, òsoblëwie z kòncepcjã dziecka romanticznégò, przeżiwającégò stanë egzystencjalné czë metafizycznë typicznë dlò dozdrzeniałégò człowieka.

Analiza figùrów dzectwa, prowadzonò na przëmiarach wzãtëch z kaszëbsczi lëteraturë, wskazywò trzë rozmajité aspektë. Pierszi zrzeszony je z nôbarzi tradycyjnym ùmòlnieniem dziecka w rodzëznie, mòłowi spòlëznie i etniczny zbiorowòscë. Dramaturgicznë ùsòdztwò Sëchtë pòkazywò, jak wòżnò je dlò kaszëbsczi tradycje spòlëznowò hierarchiò, jak dëržëniowé je òkreslénie nawzòjnëch parłãczów òpiartëch na prawach pòrządkù i jak rëszno dzecë biorã ùdzél w òbrzãdowòscë pòdiktowóny tradycjã przòdków. Do nëch wòrtnotów òdnòszò sã ùtwòrstwò Aleksandra Majkòwsczczégò, Frãcëszka Sãdzëcczczégò, Léona Roppla, Jana Piepczi, Bòlesława Bòrka, Henrika Dawidowsczczégò, Stanisława Janczi, Artura Jabłońsczczégò i Łukasza Jabłońsczczégò. Równoczasno dzieckò w tak nacéchòwónym tradycyjnym mòdle rodzëznë mò zarezerwòwóné dlò se òbrëmié wòlnotë, redotë i błògòsławiony letkòwiérnotë. Je to czas bezwzglãdny i we wëszłòscë szczestlëwi pòdleżnotë starszim, pózni zòs czãd pòmálnégò dozdrzeliwaniò do intelektualnégò i psychicznégò samòstanowieniò.

Drëdżi aspekt figùrë dzectwa rzeszi sã z dwaznacznã colemało w òcenach kategoriã selskòscë. Rozwijającë sã dzieckò, ze swòjã wrzlëwòtã, paròt na przëjãcé wszelejaczich sygnałów z bëtna i przebiwającë pòd swòjnym kloszã niewiédzë twòrzi sobie falszëwë wëòbrażënié na temat swiata. Dopierze kataklëzna wòjnë wëwòliwò naglé doròstanié i jednakò rewòlucyjné przewòrtniénie pòstrzëganiò swiata.

Trzeci aspekt dzectwa zrzeszony je z cwiardim żëcym na rodny zemi, chtërna òb czas personalnégò rozwoju dziecka tracy charakter zaklãtégò mòła-raju ùtraconégò, a zwëskiwò znanczi drãdżégò òbrëmiò żëcégò, z wielëną „chropòwatosców” egzystencje (biëda, ból). Dzieckò, delikatné z nòtërë, ùczy sã żëcò w parłãczë z rodã, w bùdowanim coròz fùlniëszich

związków z lëdzama. Tegò ôrtu rozwij dzecka òdbiwô sã miarowò, sztabilno, dozwołającë mù dozdrzeliwac nôtëralno, bez kòmpleksów, falszëwëch wëòbrazënków, z wësztòlconą pamiãcą mòlów, lëdzy i zdarzeniów.

Tłómaczenié na spòdlim A. Kuik-Kalinowska, *Tatczëzna. Literackie przestrzenie Kaszub*, Gdańsk 2011.

WYPRAWOWANIE

na temat nr

11

[illegible]

Tabele wypełnia egzaminator!

				Jeżeli 0 pkt – wskaż powód.		
1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	0	1	Brak lektury obowiązkowej.	Nie dotyczy problemu.	Nie jest wypowiedzią argumentacyjną.

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0	1	2	3	4	5	6	7	8	Liczba błędów rzeczowych	OGÓŁEM KLiK
		9	10	11	12	13	14	15	16			

3a	Struktura wypowiedzi	0		1		2		3	
		G	F	E	C	D	B		

		Liczba błędów w spójności			
3b	Spójność wypowiedzi	0	1	2	3

3c	Styl wypowiedzi	0	1
----	-----------------	---	---

4a	Zakres i poprawność środków językowych	Liczba błędów językowych	0	1	2	3	4	5	6	7
			3 3 3 2 2 1 H G F H G H	3 2 1 E F G	3 2 1 D E F	3 2 1 C D E	3 2 1 B C D	3 2 1 A B C	2A	1B

4b	Poprawność ortograficzna	Liczba błędów ortograficznych		
		0	1	2

		Liczba błędów interpunkcyjnych			
4c	Poprawność interpunkcyjna		0	1	2

Łączna liczba punktów:

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

JĘZYK KASZUBSKI

Poziom rozszerzony

Formuła 2023

